

Наукові перспективи
Видавнича група

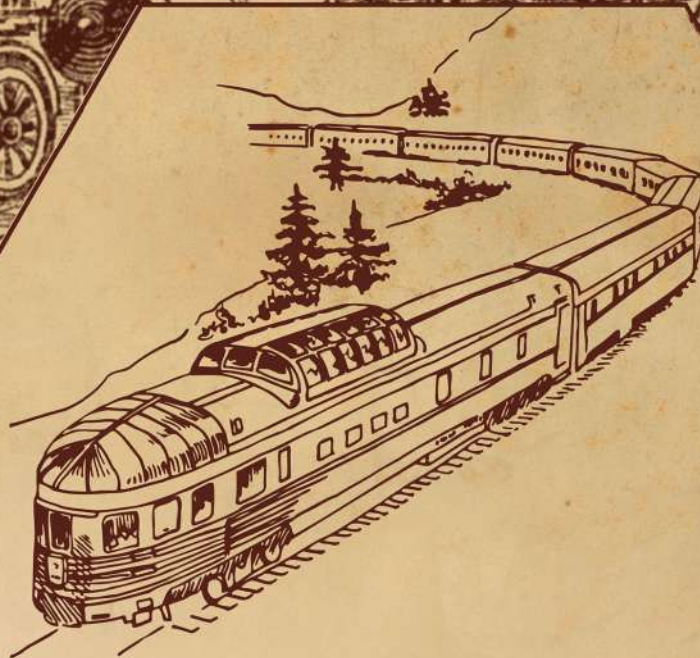
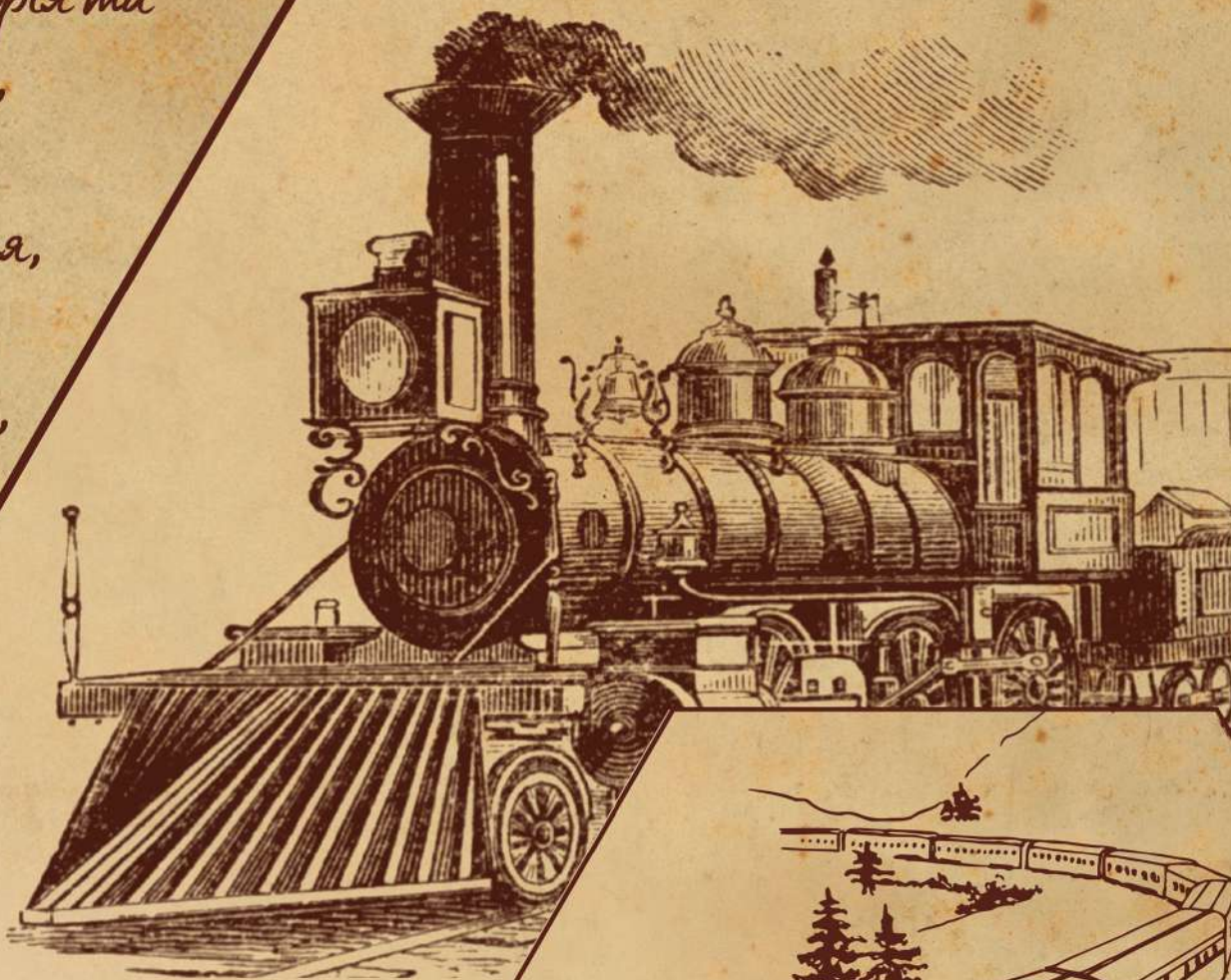

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ У СУЧАСНІЙ
НАУЦІ

№ 2(8)

2023

*Серія: історія та
археологія,
державне
управління,
економіка,
педагогіка,
техніка,
право*

*Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея
докторів наук з державного управління»
Громадська організація «Асоціація науковців України»
Науковий парк Національного Авіаційного Університету*

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Актуальні питання у сучасній науці»

*(Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне
управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)*

Випуск № 2(8) 2023

Київ – 2023

*Public Scientific Organization «Ukrainian Assembly
of Doctors of Sciences in Public Administration»
Public Organization «Association of Scientists of Ukraine»
Scientific Park of the National Aviation University*

within the work of the Publishing Group "Scientific Perspectives"

«Current issues in modern science»

*("Pedagogy" Series, "Law" Series, Economy Series, "Public Administration"
Series, "Technology" Series, "History and Archeology" Series)*

Issue № 2(8) 2023

Kyiv – 2023

«Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія Економіка», Серія «Державне управління», Серія «Техніка», Серія «Історія та археологія»)»: журнал. 2023. № 2(8) 2023. С. 393.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія Серія КВ № 25116-15056Р.

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 051 Економіка), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування).

Рекомендовано до друку Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 13.02.2023, № 3/2-23).

Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), Міждержавної сілдьї інженерів консультантів, громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Журнал публікує оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір. Цільова аудиторія: науковці, працівники вищих навчальних закладів та наукових інституцій, здобувачі вищої освіти, а, також фахівці тематики журналу.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Головний редактор: Дадій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Балабасва (Дорошенко) Катерина Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент кафедри авіаційних двигунів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (Київ, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Пушкіна (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Закієв Іслам Муса-Оган - старший науковий співробітник кафедри підтримання льотної придатності авіаційної техніки Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Іванченко Євгенія Вікторівна — кандидат технічних наук, доцент, професор кафедри безпеки інформаційних технологій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ігнатів Сергій Ромуальдович - доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ісайкіна Олена Дмитрівна - кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та документознавства Національного авіаційного університету, член Спілки краєзнавців України (Київ, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматичної, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Карускевич Михайло Віталійович - доктор технічних наук, професор, професор кафедри конструкції літальних апаратів Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Економіка»

Бержанір А.Л. <i>ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ</i>	11
Белкін І.В. <i>ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МАРКЕТИНГУ У СФЕРІ РИНКУ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ</i>	22
Джога О.В., Благополучна А.Г. <i>ВИКОРИСТАННЯ ЦУКРОЗАМІННИКІВ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА КЕКСІВ</i>	34
Правдюк М.В. <i>ВПЛИВ ПРОЦЕСУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ</i>	45
Чернега І.І., Уланчук В.С., Соколюк С.Ю., Жарун О.В. <i>РОЗВИТОК ТОВАРОЗНАВСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	60

СЕРІЯ «Державне управління»

Shumska H.M., Melnyk V.I. <i>ENSURING THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY AS A MEANS OF EFFECTIVE IMPLEMENTATION PUBLIC MANAGEMENT IN UKRAINE IN CONDITIONS OF DIGITIZATION</i>	70
Грехов В.А. <i>ЗАХИСТ СУСПІЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ В КРАЇНАХ РОЗВИНУТОЇ ДЕМОКРАТІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ</i>	83
Довгань Л.І. <i>МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ПРОТИДІЇ ЗАХВОРЮВАННЮ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ</i>	96

СЕРІЯ «Економіка»

УДК 330.342.146

[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-2\(8\)-11-21](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-2(8)-11-21)

Бержанір Анатолій Леонідович кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціальних і правових дисциплін, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань, 20301, вул. Садова, 2, тел.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗАСОБАМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Анотація. У статті показано актуальність дослідження особливостей та механізмів процесу досягнення цілей сталого розвитку засобами соціальної відповідальності бізнесу як складової зростання економічного та соціального напрямів життєдіяльності суспільства. Для держави це завдання є значущим, оскільки ефективне функціонування соціальної сфери принципово впливає на прогресивний поступ суспільства.

Встановлено, що теоретико-методологічні засади управління сталим розвитком передбачають те, що рушійною силою у суспільному піднесенні є задоволення матеріальних і духовних потреб громадян. Вони характеризуються постійною тенденцією до інтенсифікації, що обумовлює необхідність впровадження моделі ефективного розвитку, що базується на системному економічному рості.

Визначено, що сталий розвиток є парадигмою, яка відповідає критеріям сучасної цивілізації, не порушуючи здатності майбутніх поколінь реалізовувати власні інтереси і потреби. Це процес гармонізації продуктивних сил, задоволення необхідних суспільних потреб за умови збереження і системного відтворення навколишнього середовища.

Досліджено пріоритетність цілей сталого розвитку для українських компаній протягом останніх років. Найбільше соціальних проєктів спрямовані на забезпечення якісної освіти, міцного здоров'я і благополуччя, гідної праці та економічне зростання.

Доведено, що забезпечення сталого розвитку неможливе без впровадження політики соціальної відповідальності бізнесу. Феномен і

значущість соціальної відповідальності підприємництва як соціально-економічного інституту полягає у тому, що вона виступає чинником сталого розвитку як окремих компаній, так і суспільства в цілому.

Показана діяльність провідних вітчизняних підприємств у сфері сталого розвитку і соціальної відповідальності. Вона спрямована на досягнення стратегічних цілей щодо розвитку суспільства шляхом добровільного внеску бізнесу в соціальну, економічну і екологічну сфери.

Обґрунтовано, що соціальна відповідальність бізнесу є цілісною системою, основне завдання якої – орієнтація на досягнення короткострокових і довгострокових економічних, соціальних та екологічних результатів.

Ключові слова: сталий розвиток, цілі сталого розвитку, соціальна відповідальність, бізнес, суспільство, соціальна сфера, управління соціальною відповідальністю.

Berzhanir Anatolii Leonidovych Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor of the Department of Social and Legal Disciplines, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Sadova St., 2, Uman, 20301, tel.: (04744) 3-45-82, <https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>

ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS BY MEANS OF SOCIAL RESPONSIBILITY OF BUSINESS

Abstract. The article shows the relevance of the study of the features and mechanisms of the process of achieving the goals of sustainable development by means of social responsibility of business as a component of the growth of the economic and social directions of the life of society. For the state, this task is significant, since the effective functioning of the social sphere fundamentally affects the progressive advancement of society.

It has been established that the theoretical and methodological foundations of sustainable development management provide that the driving force in social upsurge is the satisfaction of the material and spiritual needs of citizens. They are characterized by a constant trend towards intensification, which necessitates the introduction of an intensive development model based on systemic economic growth.

It is determined that sustainable development is a paradigm that meets the criteria of modern civilization without violating the ability of future generations to realize their own interests and needs. This is the process of harmonizing the productive forces, meeting the necessary social needs while maintaining and systematically reproducing the harmony of the environment.

The priority of sustainable development goals for Ukrainian companies over the past years has been studied. Most social projects are aimed at providing quality education, good health and well-being, decent work and economic growth.

It has been proved that ensuring sustainable development is impossible without the introduction of a policy of social responsibility of business. The phenomenon and significance of the social responsibility of entrepreneurship as a socio-economic institution lies in the fact that it acts as a factor in the sustainable development of both individual companies and society as a whole.

The activities of the leading domestic enterprises in the field of sustainable development and social responsibility are shown. It is aimed at achieving the strategic goals of the development of society through the voluntary contribution of business to the social, economic and environmental spheres.

It is substantiated that the social responsibility of business is an integral system, the main task of which is to focus on achieving short-term and long-term economic, social and environmental results.

Keywords: sustainable development, goals of sustainable development, social responsibility, business, society, social sphere, management of social responsibility.

Постановка проблеми. На сучасному етапі цивілізаційного зростання важливу роль відіграють проблеми сталого розвитку. Починаючи з кінця ХХ століття, розроблена західними ученими концепція сталого розвитку є теоретичною базою для поступового вирішення глобальних проблем людства, особливо у царині соціальної сфери. Сталий розвиток є сучасною концепцією, у якій поєднуються економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності з метою суспільного прогресу.

Теорія та методологія управління сталим розвитком визначає те, що рушійною силою у суспільному розвитку є задоволення потреб населення. Вони мають тенденцію до постійного зростання і тому це призводить до необхідності формування і впровадження моделі інтенсивного розвитку, що базується на системному економічному рості.

Ключову роль у досягненні сталого розвитку має належний рівень фінансових систем, тому що для реалізації соціальних проєктів потрібні грошові ресурси. Це завдання, у свою чергу, вимагає використання різноманітних фінансових технологій та інструментів, що забезпечують досягнення стійкого майбутнього на основі інновацій.

Результатом соціалізації сучасних компаній є зміна довгострокової основної функції корпорацій – із максимізації прибутку шляхом мінімізації витрат на незмінний, стабільний розвиток бізнесу. Така переорієнтація можлива лише з урахуванням інтересів не тільки підприємців, але й і стейкхолдерів.

Соціально відповідальний бізнес приймає управлінські рішення з урахуванням їх соціальних, економічних та екологічних наслідків для підприємств і для громадян. За такої системи соціальна відповідальність перетворюється на потужний чинник конкурентоспроможності, зростання ринкової капіталізації і стратегічного розвитку у цілому.

Актуальність дослідження, таким чином, обумовлена кардинальними трансформаціями фундаментальних засад економічної діяльності, а також визначеними ними новими тенденціями розвитку сучасних економічних систем. Принцип соціальної відповідальності бізнесу виявляється у його необхідності керуватися не лише фінансовими показниками, а й широкими суспільними інтересами, дотриманням бізнес-етики і вимогами сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових працях Ю. Баюри, О. Білоуса, В. Боголюбова, Н. Васюткіна, В. Гейця, В. Герасимчука, Б. Данилишина, В. Залуцького, Б. Карпінського, М. Клименка, Д. Лук'яненка, Л. Мельника, Ю. Пахомова, В. Пономаренка, О. Раєвнєвої, І. Смачило, Т. Туниці зроблено ґрунтовний внесок у розробку концепції сталого розвитку, методології управління ним, а також особливостей його впровадження в умовах національної економіки.

Різноманітні аспекти соціальної відповідальності бізнесу досліджували вітчизняні науковці Д. Богиня, О. Грішнова, О. Дудкін, А. Зінченко, О. Карпенко, А. Колот, І. Корнєва, Н. Краснокутська, Я. Лагута, Т. Лункіна, І. Матвійчук, С. Мельник, Ю. Петрушенко, Т. Харченко, О. Холодницька, Н. Шандова, О. Шутаєва та інші. Також вони обґрунтували моделі і стратегії корпоративної соціальної відповідальності, напрямки формування в Україні соціального партнерства між владою, бізнесом і суспільством тощо.

Аналізу взаємозв'язків і взаємовпливу сталого розвитку і соціальної відповідальності підприємців присвятили наукові праці українські учені Ю. Бицюр, А. Вергун, Л. Грицина, М. Згуровський, А. Зінченко, Н. Караєва, Т. Коцко, І. Недін, О. Осінкіна, М. Саприкіна, І. О. Тарасенко, В. Трегобчук, О. Сохацька та інші.

Разом з тим, забезпечення прогресивного поступу нашої держави потребує подальших фундаментальних досліджень у царині соціально-економічного виміру. Потребують наукової інтерпретації питання стабільного розвитку бізнесу, дотримання корпоративних принципів розвитку, підвищення якості праці, чинники, які впливають на рівень задоволеності споживачів, партнерів працівників компаній тощо. Розробка теоретичних підходів до комплексного впровадження принципів соціальної відповідальності у взаємодії з політикою сталого розвитку слугуватиме підвищенню рівня соціальної сфери і вирішенню соціальних проблем.

Метою статті є дослідження особливостей та механізмів процесу досягнення цілей сталого розвитку засобами соціальної відповідальності бізнесу як складової зростання економічного та соціального напрямів життєдіяльності суспільства.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проблематики сталого розвитку обумовлюються низкою причин теоретичного і практичного характеру, формуванням багатьох довгострокових соціально-економічних закономірностей і тенденцій, пошуком нових моделей суспільного росту. Можна стверджувати, що однією із значних особливостей сучасної цивілізації є її орієнтація на сталий розвиток.

У 1987 р. Генеральна Асамблея ООН заявила: «Забезпечення сталого розвитку людства – найважливіша проблема, що стоїть перед світовою спільнотою». Актуальність цієї заяви не можна заперечувати і сьогодні, оскільки системності набуває загострення більшості соціальних проблем: забезпечення здорового способу життя, якісної освіти, захист екосистем, упровадження раціональних моделей споживання [1].

Учені вказують [2, с. 122], що сталий розвиток є розвиток, який відповідає вимогам сучасності, не порушуючи здатності майбутніх поколінь задовольняти власні потреби. Це процес гармонізації продуктивних сил, задоволення необхідних суспільних потреб за умови збереження і поетапного відтворення цілісності навколишнього середовища

У вересні 2015 року на Саміті ООН зі сталого розвитку у Нью-Йорку було прийнято Цілі сталого розвитку 2030 – ключові напрямки розвитку країн та світу загалом, які складаються із 17 Глобальних цілей та 169 завдань. Вони спрямовані на подолання бідності, нерівності та кліматичних змін. Україна також приєдналась до досягнення глобальних завдань та адаптувала Цілі сталого розвитку під українські реалії. Як результат цієї роботи, у 2017 році було видано Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» (2017), у якій було адаптовано 17 глобальних ЦСР з урахуванням специфіки національного розвитку. У 2020 році було прийнято Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та підготовлено Добровільний звіт з їх досягнення Цілей сталого розвитку [3].

Як видно з табл. 1, найбільше соціальних проєктів спрямовані на забезпечення якісної освіти, міцного здоров'я і благополуччя, гідної праці та економічне зростання.

Таблиця 1

Пріоритетність Цілей сталого розвитку для українських компаній

Цілі сталого розвитку	Кількість поданих кейсів на конкурс КСВ-кейсів, 2016–2019 рр.	Кількість згадок про Цілі сталого розвитку в нефінансових звітах компаній за 2015–2019 рр.
Ціль 1. Подолання бідності	2	25
Ціль 2. Подолання голоду, розвиток сільського господарства	–	16
Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя	23	59
Ціль 4. Якісна освіта	30	62
Ціль 5. Гендерна рівність	2	52
Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови	–	41
Ціль 7. Доступна та чиста енергія	–	41
Ціль 8. Гідна праця та економічне зростання	14	70
Ціль 9. Промисловість, інновації та інфраструктура	1	48
Ціль 10. Скорочення нерівності	12	31
Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад	9	41
Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво	8	52
Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату	2	40
Ціль 14. Збереження морських ресурсів	–	16
Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші	3	45
Ціль 16. Мир, справедливість та сильні інститути	7	33
Ціль 17. Партнерство заради сталого розвитку	3	43

Джерело: складено авторами за [3]

Для забезпечення сталого розвитку особливий вплив має соціально відповідальна діяльність бізнесу. Феномен і значущість соціальної відповідальності підприємництва як соціально-економічного інституту полягає у тому, що вона виступає чинником сталого розвитку як окремих компаній, так і суспільства в цілому.

Варто вказати на те, що соціальна відповідальність спрямована більшою мірою на актуальні інтереси підприємців, які можуть бути реалізовані у

найближчому періоді, без погляду на довгострокову перспективу. Парадигма ж сталого розвитку передбачає трансформаційні зміни як для суспільства загалом, так і на рівні підприємств протягом тривалого етапу.

Одним із найбільш важливих аргументів на користь необхідності впровадження КСВ у практику діяльності компанії, визначає Н. Супрун [4], є те, що соціальна відповідальність традиційно визначається як активний чинник підвищення конкурентоспроможності компанії та, водночас, як ефективна стратегія зростання добробуту населення та досягнення сталого розвитку. При цьому об'єктивно постає питання аналізу конкурентних переваг соціально відповідальних компаній. Як свідчить аналіз відомих практик, впровадження КСВ у бізнес-діяльність компаній створює можливості для:

- оптимізації стратегії розвитку завдяки запобіганню ризикам (соціальним, економічним, екологічним, юридичним);
- збільшення обсягів продажу та частки ринку;
- мотивації співробітників компанії;
- оптимізації операційних процесів та зменшення виробничих витрат;
- покращення інвестиційного клімату;
- гармонізації відносин з бізнес-середовищем, урядовими структурами та неурядовими організаціями;
- поліпшення фінансових та економічних показників діяльності.

Так, наприклад, глобальною метою одного із провідних вітчизняних підприємств – компанії Кернел у сфері сталого розвитку і соціальної відповідальності є розвиток суспільства шляхом добровільного внеску бізнесу в соціальну, економічну і екологічну сфери, пов'язані з діяльністю і досягненням стратегічних цілей Компанії:

- соціальна мета: розвиток потенціалу людей, забезпечення охорони праці і здоров'я, створення умов для самореалізації і професійного розвитку співробітників, внесок у вирішення соціально значущих проблем і розвитку громад в регіонах присутності;

- економічна мета: досягнення максимальних показників прибутковості шляхом ефективного використання ресурсів, впровадження новітніх технологій, постійного вдосконалення процесів, прозорого та відкритого ведення діяльності. Компанія прагне до впровадження інновацій, бережливо обробляє землю і виготовляє продукцію високої якості, яка відповідає міжнародним стандартам якості, діловій бізнес-етиці та потребам клієнтів;

- екологічна мета: максимізація енергоефективності, мінімізація негативного впливу на навколишнє середовище, зниження рівня викиду парникових газів, переробка і мінімізація відходів, збереження властивостей землі до відновлення [5].

Реалізація політики соціальної відповідальності Національної енергетичної компанії «Укренерго» базується на визначених нею принципах корпоративної соціальної відповідальності:

1. Суворе дотримання законодавства та впровадження кращих практик корпоративної соціальної відповідальності та сталого розвитку (принцип «Закон +»).
2. Забезпечення гідних та безпечних умов праці.
3. Повага до інтересів зацікавлених сторін.
4. Мінімізація впливу на навколишнє природне середовище.
5. Використання ресурсозберігаючих технологій та забезпечення екологічної безпеки виробництва.
6. Підтримка і розвиток громад.
7. Дотримання належної ділової поведінки та основних етичних принципів.
8. Прозорість [6].

Протягом багатьох років активну роботу на основі принципів соціальної відповідальності проводить Група SCM. Для того, щоб сконцентрувати зусилля на вирішенні найважливіших соціальних проблем суспільства і зробити істотний внесок у сталий розвиток України, вона визначила вісім ключових напрямків діяльності у сфері сталого розвитку:

- здоров'я та безпека співробітників;
- благополуччя і розвиток співробітників;
- розвиток регіонів присутності;
- навколишнє середовище та енергоефективність;
- взаємодія із зацікавленими сторонами;
- корпоративне волонтерство;
- забезпечення якості продукції та послуг;
- бізнес-етика і корпоративне управління [7].

Як бачимо, менеджмент сучасних підприємств інтерпретує політику сталого розвитку як бізнес-стратегію. Для цього приймаються відповідні управлінські рішення і докладаються значні організаційні та фінансові зусилля для реалізації заходів, які задовольняють потреби компанії та її стейкхолдерів. Паралельно з цим підтримуються і зміцнюються людські та природні ресурси, потреба у яких є постійною. Така модель налаштовує державу і бізнес на вирішення великого обсягу питань, які впливають на рівень і якість життя як основних індикаторів соціального розвитку суспільства.

Можна стверджувати, що соціальна відповідальність бізнесу є системою, основне завдання якої – зорієнтованість на підтримку короткострокових та довгострокових економічних, соціальних та екологічних показників підприємств (рис. 1).

Рис. 1. Аспекти сталого розвитку компанії

Досягнення найбільших результатів у створенні суспільного блага за допомогою практик КСВ можливе за умови системного підходу до неї, що передбачає довгострокове планування, оцінку соціального ефекту і безперервну взаємодію з представниками місцевої громади. Більше того, поширення такого підходу в корпоративних практиках можливе тільки з поширенням концепції у всьому бізнес-співтоваристві, з підвищенням інформованості і розуміння підприємцями значущості і вигідності такої діяльності як для суспільства, так і для самої компанії [8].

У науковій літературі обґрунтовано, що ефективна реалізація економічних, соціальних та екологічних важелів забезпечення сталого розвитку підприємств та побудова на цій основі соціальної відповідальності, потребує належного інвестиційного, організаційного та інституціонального забезпечення. Зазначимо, що забезпечення стабільного фінансування заходів, спрямованих на гармонійний соціо-еколого-економічний розвиток підприємства з урахуванням очікувань зацікавлених сторін, а також удосконалення економічних інструментів є основними передумовами реалізації механізму забезпечення сталого розвитку підприємства, варто звернути увагу на той факт, що розвиток принципів сталого розвитку економіки країни неможливий без активної участі держави в регулюванні інноваційно-інвестиційної підтримки підприємств, які активно займаються реалізацією екологічних та соціальних програм, складають соціально-економічну цінність для розвитку громадянського суспільства [9].

Через те, що соціальна відповідальність базується на взаємодії компанії з менеджментом, персоналом, стейкхолдерами, споживачами, владою, її

важливими завданням є налагодження ефективних комунікацій. Підприємство у своїй діяльності за допомогою механізмів соціальної відповідальності виявляє і намагається максимально задовольнити інтереси усіх сторін корпоративного управління. Бзнес-структури добровільно приймають рішення про свою участь у розвитку соціуму.

Висновки. Соціальна відповідальність є найвагомим чинником, який забезпечує сталий розвиток. Можна стверджувати, що необхідність стійкого розвитку з'явилась через потребу застосування у ширшому контексті соціально відповідального ведення бізнесу в аспекті його результативності та ефективності (наприклад, сталий розвиток бізнесу, сталий розвиток регіонів, сталий розвиток держави тощо).

Реалізація політики соціальної відповідальності зобов'язує компанію розробляти програму реалізації визначених напрямків діяльності із вказаними термінами, виконавцями і системою контролю.

Повсюдний розвиток соціальної відповідальності здатний забезпечити вітчизняному бізнесу принципово новий рівень, підвищити конкурентоспроможність компаній на внутрішньому і зовнішньому ринках на основі використання новітніх міжнародних стандартів ведення соціально орієнтованої підприємницької діяльності.

Подальший розвиток наукових розвідок у цьому напрямку дасть можливість формувати нові підходи і тенденції у процесі соціалізації економічної діяльності усе більшої кількості її учасників. Теоретичні розробки науковців сприятимуть бізнесу на засадах сталого розвитку забезпечувати ефективність та інноваційність.

Література:

1. Ляшук К. П. Концепція сталого розвитку як базис корпоративної соціальної відповідальності у бізнесовому середовищі України. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Вип. № 1(75). С. 121–129. URL: http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_75_1_2020_ukr/19.pdf (дата звернення: 24.01.2023).
2. Сергієнко Т. І., Лобань С. І. Принципи SMART-освіти в суспільстві в XXI столітті. *Теоретичні і практичні засади еволюції від інформаційного суспільства до «суспільства знань» і до smart-суспільства: виклики і можливості четвертої промислової революції* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 23–24 квітня 2018 р. Запоріжжя : Вид-во ЗДІА, 2018. 292 с.
3. Внесок українського бізнесу в реалізацію Україною Цілей сталого розвитку – 2016-2020 рр. URL: <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/12/Vpliv-biznesu-na-CSR.pdf> (дата звернення: 26.01.2023).
4. Супрун Н. А. Корпоративна соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку. *Економіка і прогнозування*. 2009. №3. С. 61–74. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_09_3_61_uk.pdf (дата звернення: 27.01.2023).
5. Кернел. Політика сталого розвитку і корпоративної соціальної відповідальності URL: https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2019/08/SDCSR-Policy_UKR.pdf (дата звернення: 30.01.2023).

6. Політика з корпоративної соціальної відповідальності НЕК «Укренерго». URL: https://ua.energy/wp-content/uploads/2020/10/KCD_09.pdf (дата звернення: 30.01.2023).

7. Група SCM. Сталий розвиток. URL: https://www.scm.com.ua/sustainable-development#our_goals (дата звернення: 30.01.2023).

8. Бержанір А. Л., Чирва Г. М. Методологія теоретичних досліджень корпоративної соціальної відповідальності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 21. С. 122–125. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/24.pdf> (дата звернення: 2.02.2023).

9. Устойчивое развитие предприятия, региона, общества: инновационные подходы к обеспечению : монография / под общ. ред. д-ра экон. наук, профессора О. В. Прокопенко. Ruda Śląska : Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium, 2014. 480 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/42731/1/Monograph_polska.pdf (дата звернення: 2.02.2023).

References:

1. Liashuk, K. P. (2020) Kontsepsiia staloho rozvytku yak bazys korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti u biznesovomu seredovyshchi Ukrainy [The concept of sustainable development as the basis of corporate social responsibility in the business environment of Ukraine]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of a systematic approach in economics*, 1(75), 121–129. Retrieved from http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/1_75_1_2020_ukr/19.pdf [in Ukrainian].

2. Serhiienko, T. I. & Loban, S. I. (2018) Pryntsyipy SMART-osvity v suspilstvi v XXI stolitti [Principles of SMART education in society in the XXI century]. *Theoretical and practical foundations for the evolution from the information society to the «knowledge society» and to the smart society: challenges and opportunities of the fourth industrial revolution : proceedings of the Scientific and Practical Conference*. Zaporizhzhia : Vyd-vo ZDIA, 122 [in Ukrainian].

3. Vnesok ukrainskoho biznesu v realizatsiiu Ukrainoiu Tsilei staloho rozvytku – 2016-2020 rr. (2020). Retrieved from <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2020/12/Vpliv-biznesu-na-CSR.pdf> [in Ukrainian].

4. Suprun, N. A. (2009) Korporatyvna sotsialna vidpovidalnist yak chynnyk staloho rozvytku [Corporate social responsibility as a factor of sustainable development]. *Ekonomika i prohozuvannia – Economics and forecasting*, 3, 61–74. Retrieved from http://eip.org.ua/docs/EP_09_3_61_uk.pdf [in Ukrainian].

5. Kernel. Polityka staloho rozvytku i korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti (2019). Retrieved from https://www.kernel.ua/wp-content/uploads/2019/08/SDCSR-Policy_UKR.pdf [in Ukrainian].

6. Polityka z korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti NEK «Ukrenerho» (2020). Retrieved from https://ua.energy/wp-content/uploads/2020/10/KCD_09.pdf [in Ukrainian].

7. Hrupa SCM. Stalyi rozvytok (2021). Retrieved from https://ua.energy/wp-content/uploads/2020/10/KCD_09.pdf [in Ukrainian].

8. Berzhanir, A. L. & Chyrva, H. M. (2018) Metodolohiia teoretychnykh doslidzhen korporatyvnoi sotsialnoi vidpovidalnosti [Methodology of theoretical studies of corporate social responsibility]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national economic problems*, 21, 122–125. Retrieved from https://www.scm.com.ua/sustainable-development#our_goals [in Ukrainian].

9. Prokopenko, O. V. (Eds.). (2014). Ustoichyvoe razvytye predpriyatya, rehyona, obshchestva: ynnovatsyonnye podkhody k obespecheniyu [Sustainable development of an enterprise, region, society: innovative approaches to ensuring]. Ruda Śląska : Drukarnia i Studio Graficzne Omnidium [in Russian].